

ព្រះមហាក្សត្រជាតិកម្ពុជា និង អង្គភាព សារី

IENG SARY DEFENCE TEAM EQUIPE DE DEFENSE DE IENG SARY

ចំណុច ១៧ នៃ ក្នុង ឆ្នាំ ២០១៩

ឯកសារ: ឯកសាររបាយការណ៍សាខាអន្តែកសាស្ត្រ នាក់ស៊ុស៊ា លោម

មន្ទីរប័ណ្ណនូស និងអគ្គនឹងផ្សេងៗរបស់ខ្លួន និងការរំលែករំលែករបស់ខ្លួន

ចម្លងជំនួយ អង្គភាពនិងប្រព័ន្ធមេន្តរការ

ក្រមមេដានវិការពារក្តី នៅ អភិវឌ្ឍន៍

អង្គភាពគំពារការការពារកី នៅ អវត្សក

ការិយាល័យសហព្វ័ន្ធភាពអាជ្ញាធរ នៃ អនករ

មេធាវិតណាងដើម្បីការអនុវត្តបញ្ជី នៅ រាជធានីភ្នំពេញ ចាប់ពីថ្ងៃទី ០១ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០២៣ ដល់ជាកំណើង ០០៨

កម្មវិធីដែលបានធ្វើនៅក្នុងកម្មរបស់អង្គភាពនៃជ្រោះសាលាដំបូងសម្រាប់អាក់អញ្ញត្រកម្ម និងការបញ្ចាក់ពីការកំណត់នៃការធ្វើឱ្យទប

មកដល់លោកស្រី Susan LAMB ជានិរាមន៍

កាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ លោកស្សី បានធ្វើលិខិតមួយច្បាប់ដែលថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ នៅក្នុងភាគីទាំងអស់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ។ លិខិតនេះ មានចំណាំដោយថា “នឹងវិនិយោគលាងបានធ្វើនៅក្នុងក្រុងរបស់អង្គភាពជាមួយន្តរជាមួយ សម្រាប់អាក់សញ្ញាក្នុង និងលេចក្តីបញ្ញាក់ពីការកំណត់នៃការធ្វើយកបំបាត់” (“លិខិត”) ។ យើងមិនមានការបារម្បទាក់ទងនិងមិនអាចក្នុងលិខិតបានបំបាត់បាន។

¹ ករណីឈ្មោះ លោក សារី, សំណុំរៀងលេខ ០០៧-១៤-០៩-៧០០៧- អគតក/អនុសម, អនុស្សារណ៍:អន្តរការិយាលប័យពី ឈ្មោះស្រី Susan Lamb អ្នកពិឡាក់យោបល់ថ្នូរកញ្ចប់ជាន់ខ្ពស់ នៅ អនុសម ថ្វីរដ្ឋនា ភាគីទាំងអស់ក្នុង សំណុំរៀង ០០៧, ក្រោមចំណាត់ដើងថា នឹងតើដឹងដែលបានថ្វីរឈ្មោះនៃការប្រើប្រាស់អនុសម និងប្រើប្រាស់អនុសម នៅក្នុង សម្រាប់ធានាអង្វែងត្រកម្ម និងសេចក្តីបញ្ចាក់ ពីការកំណត់ទំនាក់ទំនង ចុះថ្វីថ្មីទៅ នគរបាល: ផ្លូវលេខ ៦៥១, ឯកសារលេខ E51, ERN: 00644105-00644106។

លិខិតអំណុលយោះ លើកឡើងចា អនុជំនួយប្រជាពលរដ្ឋ និងមិនចាត់ទុកដឹងជាប៉ាន្ទាមជាបុគ្គលិកយោ

² “អង្គដីផ្លូវការណាមីបុំដុំ ជម្រើសរើលិខិតនឹងការពារក្នុងរបស់រដ្ឋបាលសំណើរបស់ពួកគេនៅពេលណាមីបុំដុំ ហើយក្នុងករណីដែលមានយុទ្ធសាស្ត្រមួយច្បាស្ររដាក់សំណើស្វែមភ្លាមពេលយោនៅថ្ងៃពេលនេះ មុនអង្គដីផ្លូវការ ក្រោមការរៀបចំ សារី, សំណុំរឿងលេខ ០០២-១៩-០៩-២០០៧- អនុក/អដិស, អនុស្សារណ៍:អនុរករិយាល័យពីលោកស្រី Susan Lamb អ្នកពិភាក្សាពេដ្ឋានកម្ពុជា និងអង្គដីផ្លូវការ ការពារក្នុងរបស់ពួកគេ នៅថ្ងៃពេលនេះ ០០២, សំណុំរឿង ០០២, សំណុំរឿង ០០៣ និងជាមុនរបស់ លេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គដីផ្លូវការ លេខ E14, E15, E9/2, E9/3, E24 និង E27, និងចំណាំ នៅថ្ងៃពេលនេះ ០០៣ និងការរៀបចំ E35, ERN: 00642291-00642292។

³ មាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋមន្ត្រីន្ត្រកម្មដាន ដែលបានពិនិត្យដោយរដ្ឋមន្ត្រីន្ត្រកម្មដាន ទៅទៀត ចំណងជើងថ្មីការពាក់ព័ន្ធ ថា "ប្រជាពលរដ្ឋមួយមានការ
សិក្សាទេរោះអង្គភាព"។ (គសបាតាកំបងផែម)

⁴ មាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋមន្ត្រីស្ថាបន្ទាន់ ដែលបានពិនិត្យដោយក្រសួងសំខាន់ៗ ១៩៧៧ នៅក្នុងផ្លូវការការពិនិត្យ “ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទួលលក្ខណៈ និងគោរពជាឌីមទុក្ខិមុន្តុមុន្តុមានចំណេះក្នុងនឹមួយៗដែលអាចរាយការសហប្រជាតិ សម្រាប់ប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមុន្តុ និងការពិភាក្សាអ្នករាយការអនុសារាជាដំឡើងមួយ”។

⁵ មាត្រា ៦ UDHR ចែងថា “មនុស្សត្រប់បានសិទ្ធិអាយុគម្ពុលភ្លាម់នៅក្នុងព្រះរដ្ឋបាល” ជាដាបីត្រួតព្យាក់នៅចិន: មួយចុរាប់”^៤

លោកស្រីបានគិតថា អញ្ជូនត្រកម្មជាថ្វីនឹងពីមន្ទិលសង្ឃឹមទាក់ទងនិងបញ្ហាចាត់
អញ្ជូនត្រកម្មចាំងនេះទាក់ទងបញ្ហាយុត្តាជាតិការ និងចាត់ទីអញ្ជូនត្រកម្មចាំងនេះ នាថ្ងៃទូលយកបានដែររួមអត់ ។
លោកស្រីបានគិតថា លោកស្រីនឹងផ្តល់ភាពីថាទីការងារកំងកសារចាំងនេះ ឬដើម្បី
ធនាគារយើងការងារកំងកសារចាំងនេះ ត្រូវបានពិចារណាឌីមិនអាចទូលយកបានថាគាត់អញ្ជូនត្រកម្មនៅត្រីម
ថ្លែងទី១៨ ខែកញ្ញា: ឆ្នាំ២០១៩។ លោកស្រី បានបង្ហាញថ្មីអង្គភាពហកពូប(ITU) ផ្តាកកការហកពូបអញ្ជូនត្រកម្ម
ដែលនៅសល់ចាំងអស់ទៅជាការសាធ្វែរ ។ ទៅពេលដែលអង្គដីនូវជម្រៈសាលាដំបូងទូលបាននៅពេល
អញ្ជូនត្រកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនៅក្នុងការសារអង់គ្លេស និងបានកំង នៅក្នុងការសារអង់គ្លេស និងការអាជីវកម្ម ។

ជិត្តិសារ៖ រំណោភសិទ្ធិរបស់រោង លេខៗ សារ៍ ក្នុងការទទួលបានមហាផ្ទាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគ្រប់អ៊ូប៊ីតុលាការ

វិសាលភាព និងសារៈសំខាន់ផែអញ្ញត្រកម្ម មិនអាចត្រូវបានកំណត់តាមរយៈការធ្វើបញ្ជីទៅនៅទៅឡើយ ការអាចទទួលបានផែអញ្ញត្រកម្ម កើមិនអាចត្រូវបានសម្រចតាមរយៈការធ្វើបញ្ជីបានដែរ។ អញ្ញត្រកម្មភាពព្រឹង គឺមានការជំនាញសំខាន់មួយឱ្យត្រួតពិភាក្សាប័ណ្ណធសុទ្ធតែង។ អញ្ញត្រកម្មនឹងមួយទៅការ ពេលវេលាដើម្បីធ្វើការវិភាគ និងដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានប្រចាំថ្ងៃដូចម្នាយដែលមានសំអាងហេតុ។ ការអេះអាងចា អង្គដើម្បីជាប្រជាពលរដ្ឋ និងធ្វើការវាយតម្លៃជាបច្ចុប្បន្នពេលមានសារណាលម្អិត (ដែលប្រហែលជាមិនអាចធ្វើបានបុំរាយអង្គដើម្បីជាប្រជាពលរដ្ឋដែរ) បានរំណោភុល់សិទ្ធិរបស់ហេតុ ឡើង សារី

ក្នុងការទទួលបាននូវរម្យជាយករដ្ឋប្រចាំឆ្នាំដើម្បីព្រៀមរៀបចំការការពារក្នុងបស់គ្មានៗ។ អង្គដឹកនាំប្រែប្រឈម សាលាដំបូង គឺមិនបានកំពុងអនុវត្តត្សាទីរបស់ខ្លួនឱ្យបានព្រឹមត្រឡប់ដោយរំលោភលើក្រោមសិលជ្ជ ថ្វីក្រោមនៅ អវតក់ ។ ចំពោះអង្គប្រជុំដឹកនាំប្រែប្រឈម ដែលកំពុងឡើសេចក្តីសម្រេចភាពត្រឹមលើការដឹកនាំ ទាន់ ទាញយកតាមការដឹកស្រួល និងផែរនោះ បញ្ហាជាជំនះលើកឡើងនូវ “ចំណុចដែលពីមុនមកមិនត្រូវបានលើកឡើងនៅចំពោះមុនគុណការជាតិ ហើយក្នុងករណីជាថ្វីន ចំណុចនេះកាលពីមុនមិនដែលត្រូវបានគេយកឡើងទៅការជាតិទាំងក្នុងម្ចារបំអន្តជាតិឡើយ ជាតិសេសនៅក្នុងបរិបទណែនវេណានៅ អវតក់... សិទ្ធិរបស់ភាគីនិងត្រូវបែងពាល់យ៉ាងច្បោះច្បោះរដោយការទទួលបានមិនបានរាយក្រោះ និងដោះស្រាយឱ្យបានព្រឹមត្រនិងយកទិន្នន័យដោយបញ្ហាជាជំនះដែលបានលើកឡើង” ។

លិខិតនេះ: រំលោកសិត្តិមេធានាការពារក្តីក្នុងការបង្កើតកំណត់ត្រា

“មាត្រា ១៣ (១) នៃកិច្ចព្រមព្រៀងរកនុការសហប្រជាតិ និងរដ្ឋប្រជាពលកម្មជាតានាថាសិទ្ធិរបស់ជាប់ចេះដែលមានថែងទៅក្នុងមាត្រា ១៤ និងមាត្រា ១៥ នៃកតិកាលញ្ញាអនុប្រជាតិស្តីពី សិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិរោងយោបាយ (ICCPR) គ្របាមនុវត្តន៍ការប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិទំនាក់ទំនងជាមួយការប្រើប្រាស់រៀបរាយខ្លួនឯង” ។ មាត្រា ៣៥នៃក្រុងការប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិទំនាក់ទំនងជាមួយការប្រើប្រាស់រៀបរាយខ្លួនឯង និងសិទ្ធិរោងយោបាយ... (២) មានពេលរោល និងបញ្ហាប័ណ្ណិត អនុករណី ដែងកុងផ្ទុកពាក់ព័ន្ធទា “ក្នុងការប្រាជប្រាណមកលើខ្លួន ដែលជាប់ចេះមានសិទ្ធិទូលាបាននូវការបាត់ជាមួយប្រាក់ប្រាក់ដើម្បី នូវក្រសួងប្រាជប្រាណ នៃអនុសញ្ញាអនុប្រជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិរោងយោបាយ... (៣) មានពេលរោល និងបញ្ហាប័ណ្ណិត ដើម្បីប្រចាំការបានខ្លួន និងទាក់ទងជាមួយយោធាវីរួមទៅដែលខ្លួនប្រើប្រាស់រៀបរាយខ្លួនឯង” មាត្រា ១៥(៣) នៃកតិកាលញ្ញាអនុប្រជាតិស្តីពី សិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិរោងយោបាយ “ក្នុងការសម្រេចសេចក្តីថ្លោះប្រការតិចទ្រព្យប្រុទណ្ឌណាមួយ ប្រជាធិបតេយ្យ និងក្រប់រួមមាន សិទ្ធិទូលាបានការបាត់ជាមួយប្រើប្រាស់រៀបរាយខ្លួនឯង និងដើរការប្រាក់ប្រាក់សម្រាប់ការប្រចាំការបានខ្លួន និងដើរការប្រចាំការបានខ្លួនឯង... (៤) គ្របាមនុវត្តន៍ការប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិទំនាក់ទំនងជាមួយការប្រើប្រាស់រៀបរាយខ្លួនឯង... (៥)

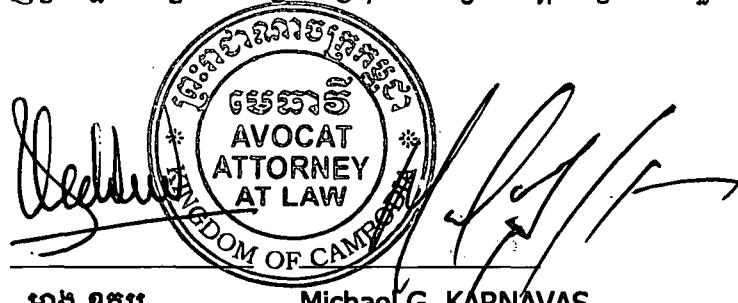
⁷ ក្រសួលិបមិថែរក្រមនៅ អារករ ដែលបានធ្វើវិសោធនកម្មនៅថ្ងៃទី៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៥ មាត្រា ៤ ដែងម្បាយផ្ទុកចា ១០ ថ្ងៃក្រោមព្រមទាំងក្រុងវិភាគកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយសេចក្តីសង្គមព្រមទាំង និងប្រើសមតុភាពវិជ្ជាន់របស់ខ្លួនដើម្បីបំពេញការកិច្ច ទាំងឡាយ ៣ ថ្ងៃក្រោមព្រមទាំងកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយបានគាំទ្រកិច្ចរបស់ខ្លួន និងពិនិត្យ។

⁸ ករណី អ្វីម ការ សំណុំដឹងលេខ ០០២/១៩-០៦-៧០០៧-អគតក, អនុសញ្ញរណៈអនុវារិយាល័យពីអង្គបុណ្ឌដឹងជ្រប់
ធ្វើយកបទទៅនឹងអនុសញ្ញរណៈអនុវារិយាល័យពីអង្គដឹងជ្រប់ជ្រប់ប្រចាំសាធារណ៍ដំបូង ចុះថ្ងៃទី ៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩, ចុះថ្ងៃទី ៩ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩
ឯកសារ D427/1/28 ERN: 00641791-00641796 នៅថ្ងៃទី ១

⁹ ករណី នៅឯង សារី សំណើជើងលេខ ០០២/៩៩-៩០៣-៩០០៣-អវតក, អញ្ចប់គម្ពុ ៨៩(១) របស់ នៅឯង សារី (អធាយកាលដែលបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៧) និងការចាប់ផ្តើមរបស់វា នឹងបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៧។

ជាការសារអង់គ្លេស និងភាសាខ្មែរ ។ លោកស្រី បានបង្ហាញថ្មីអង្គភាពហក្សប្រជាតកការបក្សប្រអញ្ញត្រកម្ម ដែលនៅសល់ទាំងអស់ទៅជាការសារខ្មែរ ។ លោកស្រីបានគូសបញ្ជាក់ថាលោកស្រីនឹងផ្តល់ជំនួយដែលការពាក់ងារ ប្រុងពីការងារការណាមួយដែលមិនអាចទទួលយកបានជាមញ្ញត្រកម្ម ត្រីមវច្ឆិថិ ១៨ ខែ កក្កដា: ឆ្នាំ២០១១ ។ ប្រសិនបើលោកស្រីសម្រេចថាគារប្រអញ្ញត្រកម្មណាមួយរបស់ពួកយើងមិនអាចទទួលយកបានទេនៅ: យើងមិនអាចងារការពាក់ងារ ប្រអញ្ញត្រកម្មនៅទេ ។ ករណីនេះ បានរារាំងយើងខ្លួនមិនឱ្យធ្វើកំណត់ត្រាគំពីការប្រអញ្ញត្រកម្មពិសេសនៅ: ទោះបីជាការព្រឹរបានគេសម្រេចយើងហើយកំណត់ត្រាបាន នូវរបាយការណ៍របស់យើង និងធ្វើឱ្យអ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចនៅថ្ងៃអនាគតពួលបំផាត់ផាត់ផាត់ការងារអ្នកទី: ដែលព្រឹរបានធ្វើឱ្យយើងដោយយើងខ្លួន ហើយសម្រេចការងារអ្នកទីដែលព្រឹរបានធ្វើឱ្យយើងដោយអ្នកទីទូទៅដែលជាការងារអ្នកទី ក្នុងករណីងារការពាក់ងារប្រអញ្ញត្រកម្មបច្ចេក ការកត់ត្រាទុកនិងពន្លឺរបស់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចនៅថ្ងៃអនាគតចាំយើងខ្លួនខ្លួន ក្នុងករណីងារការពាក់ងារប្រអញ្ញត្រកម្មបច្ចេក ការកត់ត្រាទុកនិងពន្លឺរបស់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចនៅថ្ងៃអនាគតចាំយើងព្រឹរបានគេងទាល់យ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នបំផុត នូវរាល់បញ្ហាយុត្តាជីការទាំងអស់នៅថ្ងៃនេះ: មុខអង្គដីនិងជំរឿប្រែ សាលាដំបូង ។

អាស្រែយណីមួលហេតុផ្ទុចដែលបានគូសបញ្ចក់ក្នុងបិទិតនេះ យើងស្មើឲ្យអង្គដីនឹងម្រោះសាលាដំបូងកំចាត់ទុកជនជាប់ចោរទាំង៥ ជាបុត្តុលពេទ្យម្នាក់ ហើយស្មើឲ្យអង្គដីនឹងម្រោះសាលាដំបូង ទួលយកអភ្សាពកម្មទាំងអស់ និងពិចារណាអភ្សាពកម្មនេះ ឲ្យបានពេញលេញនូវពេលធើសេចក្តីសរបចលាមួយ។

ពេលវេលាសម្រាប់ការរំលោភអនុសញ្ញាឌី ក្រុងហ្មតុណារ) ផ្លូវលេខទី៩៤ ខេត្តកំពង់ចាម ភ្នំពេញ កម្ពុជា E43, ERN: 0043924-00643929។